

Retningslinjer for innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa for barn og unge

1. Formål

Formålet med innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa for barn og unge er at det blir skapt, utgitt, spredt og lest ny norsk sakprosa av høy kvalitet for barn og unge.

2. Vedtaksmyndighet og høring

Kulturrådet har den endelige vedtaksmyndighet for innkjøpsordningenes utforming, men forfatter-, illustratør- og utgiverorganisasjonene skal høres før vesentlige endringer i retningslinjer og/eller betalingsmodeller blir vedtatt.

3. Definisjoner

a) Med «sakprosa for barn og unge» menes litterære verk som leseren har grunn til å oppfatte som direkte ytringer om virkeligheten og som har barn og unge som målgruppe. Utgivelsene kan være skrevet av én eller flere forfattere.

Ordningen omfatter ikke:

- lærebøker for grunnskolen og videregående skole
- bøker som først og fremst har interesse for et lokalt eller avgrenset publikum
- rene hobbybøker som ikke samtidig formidler generell kunnskap om et fenomen eller emne

En utgivelse skal fremstå som et helhetlig litterært verk. Dette gjelder også for illustrerte bøker. Med illustrert bok menes her en bok der illustrasjoner til sammen utgjør minst 25 prosent av omfanget.

b) Med «ny» menes bøker som kommer ut som originalverk. Som originalverk inkluderes bøker oversatt fra samisk til norsk og nasjonale minoritetsspråk, men der det første originalverket ikke er mer enn fem år gammelt på søknadstidspunktet. Posthume utgivelser som ellers innfrir kravene, godkjennes som nye inntil fem år etter forfatterens død. Dersom et originalverk kommer ut som p-bok og e-bok innenfor samme kalenderår, skal søknaden gjelde for innkjøp i begge formater.

c) Med «norsk» menes i denne sammenhengen utgivelser skrevet på bokmål, nynorsk eller dialekt. Norskkravet anses innfridd for bøker oversatt til norsk fra samisk, nasjonale minoritetsspråk og andre språk såfremt det er et originalverk.

4. Énbokregelen

Som hovedregel kan en forfatter kun få én bok innkjøpt på ordningen per kalenderår.

5. Krav til søknaden

Norske utgivere kan søke om innkjøp av ferdige bøker som er gitt ut i søknadsåret eller av bøker som skal gis ut. En søknad består av søknadsskjema og enten ferdig bok eller trykkeklar fil av utgivelsen. Utgivelsestidspunkt er bestemmende for hvilken frist som gjelder for den enkelte utgivelse. Informasjon om søknadsfrister ligger på Kulturdirektoratets nettsider.

Navn på forfatter og redaksjonssjef (eller tilsvarende) skal oppgis i søknadsskjemaet. Dersom dette er samme person, må et vedlegg som dokumenterer at utgivelsen har gjennomgått en uavhengig redaksjonell kvalitetskontroll følge søknaden. Dokumentasjonen skal bestå av en kort uttalelse fra konsulenten som skal ha gått gjennom manuskriptet før utgivelse.

Dersom utgiver mener at utgivelsen kan kategoriseres som ekstra kostnadskrevende, skal det legges ved et skriv som forklarer hvorfor utgiver mener utgivelsen kommer inn under denne kategorien. Ekstra kostnadskrevende utgivelser har utgifter til trykking som kan vurderes til å være høyere enn vanlig grunnet utstrakt bruk av illustrasjoner (ikke bildelegg), eller de kan ha andre særlig godt begrunnede behov for flerfarget trykk. Ingen andre kostnader inngår i denne kategorien. Det er Kulturrådet som avgjør hvorvidt boka kvalifiserer som ekstra kostnadskrevende.

6. Vurderingsprosessen

Påmeldte titler som innfrir de formelle kravene, blir behandlet av vurderingsutvalget for ny norsk sakprosa for barn og unge. Dersom det søkes om innkjøp av allerede utgitt bok, skal utgivelsen sendes direkte til vurderingsutvalgets medlemmer. Ved tvil om sjanger eller primærmålgruppe skal utgiveren melde på utgivelsen til den innkjøpsordningen den anser som mest relevant. Tvilstilfeller skal merkes i søknadsskjemaet.

Vurderingsutvalget består av minst tre medlemmer som oppnevnes av Kulturrådet for to år av gangen og med mulighet for gjenoppnevning. Utvalget skal representere en bredde i litteratursyn og kunnskap om ulike former for sakprosa for barn og unge. Relevante organisasjoner på litteraturområdet vil bli bedt om å komme med innspill og forslag til utvalgsmedlemmer i forbindelse med oppnevningen av vurderingsutvalget. Utvalget kan innhente faglige konsulentuttalelser, for eksempel i forbindelse med vurdering av utgivelser oversatt fra samisk.

Innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa for barn og unge er en selektiv ordning. Hvor mange titler som kan kjøpes inn, bestemmes av den årlige budsjetttrammen og vurderingsutvalgets vurderinger av hver enkelt tittel. I diskusjonene om kvalitet skal utvalget blant annet legge vekt på om de påmeldte utgivelsene

- fremstår som helhetlige litterære verk
- innehar tilstrekkelige kunstneriske, språklige og håndverksmessige kvaliteter
- innehar tilstrekkelige innholds- og formidlingsmessige kvaliteter
- er tilrettelagt for barn og unge som målgruppe
- har vært underlagt et nødvendig redaksjonelt arbeid

Vurderingsutvalget er delegert vedtaksmyndighet fra Kulturrådet. Utvalget kan på eget initiativ ta opp igjen bøker til behandling innenfor samme kalenderår. Lister over behandlede bøker skal legges fram for Kulturrådet til orientering.

Når en utgivelse er behandlet av vurderingsutvalget, vil utgiver få beskjed om boka blir innkjøpt eller ikke.

7. Levering og betaling

Innkjøpte titler skal sendes til Kulturrådets distributør så raskt som mulig, men senest innen seks uker fra vedtaksdato. Samtidig som bøkene leveres, skal faktura sendes Kulturrådet. Forfallsdato skal være 30 dager etter innsending.

Kulturrådet betaler ett beløp direkte til utgiver for hele innkjøpet. Beløpet skal fordeles mellom utgiver og forfatter på bakgrunn av gjeldende betalingstabeller. Beløpene som oppgis i betalingsmodellen kan justeres årlig, og vil være avhengig av Stortingets budsjettbehandling og Kulturrådets fordelingsbudsjett for hvert år.

8. Tilgjengeliggjøring i bibliotekene

Bøkene som kjøpes inn, tilgjengeliggjøres for norske bibliotek både som papirbøker og e-bøker. Bibliotekene skal ivareta og gi tilgang til de innkjøpte bøkene i minst fem år. Utgivelsesåret regnes som første år.

9. Aksept

Ved søknad erkjenner og aksepterer søker de vilkår og betingelser som fremgår av søknadsskjemaet og retningslinjene for innkjøpsordningen.